

บันทึกความรู้จากกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้
เรื่อง “เทคนิคการบริหารชุดโครงการวิจัยเพื่อส่งเสริมการทำวิจัยของคณาจารย์”
จัดโดย คณะกรรมการจัดการความรู้ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ
วันอังคารที่ 5 เมษายน 2559 เวลา 11.00-12.00 น.
ณ ห้องประชุม 2015 อาคารบริหาร ชั้น 6
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

.....

ในการจัดโครงการสัมมนาการจัดการความรู้ของสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพประจำปีงบประมาณ 2559 สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพได้กำหนดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในประเด็นการวิจัยเรื่องเทคนิคการบริหารชุดโครงการวิจัย เพื่อส่งเสริมการทำวิจัยของคณาจารย์ โดยการเชิญผู้เชี่ยวชาญศาสตราจารย์ ดร. สุวริย์ ยอดนิม ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทามา ซึ่งเป็นผู้มีประสบการณ์ในการทำวิจัยและสนับสนุนงานวิจัยโดยเฉพาะงานวิจัยเพื่อบริการสังคมมาเป็นวิทยากร ซึ่งสามารถสรุปการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ได้ดังนี้

โดยทั่วไปการที่จะส่งเสริมให้เกิดการทำวิจัยของคณาจารย์เป็นเรื่องที่ค่อนข้างยากและท้าทายมาก โดยอาจต้องการการสร้างแรงจูงใจและการสนับสนุนในการทำวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทามีการส่งเสริมการทำวิจัยโดยสถาบันวิจัยและพัฒนาในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ให้เงินทุนในการทำวิจัย การประสานงานในการจัดประชุมหรือสัมมนาโดยการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ในการทำวิจัย การส่งเสริมการเข้าร่วมการประชุมนำเสนอผลงานทั้งภายในและภายนอกประเทศโดยให้งบประมาณสนับสนุนการนำเสนอผลงานวิจัย การแปลบทความวิจัยเป็นภาษาอังกฤษ การจัดทำวิชาหากไปนำเสนอผลงานในต่างประเทศ การติดต่อประสานงานการจัดกลุ่มคณาจารย์ให้เดินทางร่วมกันไปนำเสนอผลงาน การให้เงินรางวัลในการตีพิมพ์ผลงานวิจัยในวารสารหรือการนำเสนอผลงานวิจัย การสร้างทีมนักวิจัย การแข่งขันในการทำวิจัย การนำเรื่องการทำผลงานวิจัยมาเป็นส่วนสำคัญในการประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อเพิ่มเงินเดือน การสร้างเครือข่ายนักวิจัยกับภายนอกสถาบัน เป็นต้น เงินทุนสนับสนุนมาจากหลายแหล่ง เช่น จากมหาวิทยาลัยเอง สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา หน่วยงาน บริษัทและห้างร้านต่าง ๆ เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีการทำให้การเบิกจ่ายเงินวิจัยมีความคล่องตัว มีการประชุมร่วมกันเพื่อแสดงความคิดเห็นเรื่องความสำคัญของการทำวิจัย ความเชี่ยวชาญของคณาจารย์ ความต้องการการสนับสนุนในการทำวิจัย ทุนทางสังคมที่มหาวิทยาลัยมีอยู่ การลดกฎระเบียบในการทำงานที่มีผลต่อการทำวิจัย โดยเฉพาะการต้องออกพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลในการทำวิจัย การทำ

ให้การทำวิจัยอยู่ในลมหายใจของคณาจารย์ หัวข้อในการอบรมวิจัยโดยเฉพาะนักวิจัยหน้าใหม่ การจัดวิพากษ์งานวิจัยอย่างสร้างสรรค์ ฯลฯ

โครงการวิจัยแบบชุดโครงการเป็นโครงการวิจัยที่ประกอบด้วยโครงการวิจัยย่อยหลายโครงการ ซึ่งโครงการวิจัยย่อยที่เพิ่มเข้ามาจะเป็นโครงการที่มุ่งดำเนินการวิจัยในปัญหาวิจัยแนวเดียวกัน มีการระบุนกรอบแนวคิดของการวิจัยรวมของโครงการย่อยทั้งหมด และมีคำสำคัญของเรื่องที่ทำวิจัย ซึ่งผู้วิจัยใช้ในการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องในขั้นตอนของการเขียนโครงการวิจัย และสำหรับผู้วิจัยอื่นที่สนใจจะได้ใช้เป็นเอกสารในการวิจัยต่อไป

การทำวิจัยชุดโครงการต้องเริ่มจากการมีการบูรณาการองค์ความรู้และประสบการณ์ของคณาจารย์ การทำแผนกลยุทธ์ โดยการทำ SWOT ของมหาวิทยาลัยจากทุกชุมชนโดยรอบมหาวิทยาลัย การไปสอบถามความต้องการในพื้นที่ที่จะทำการศึกษา แล้วมาทำเป็นโจทย์ในการทำวิจัย สิ่งสำคัญของการทำวิจัยชุดโครงการคือ การต้องมีหน่วยงานรองรับ หรือผู้ใช้ประโยชน์ของผลงานวิจัย ความแตกต่างระหว่างโครงการวิจัยกับชุดโครงการวิจัยอาจสรุปได้ ดังตารางที่ 1

ความแตกต่างระหว่างโครงการวิจัยกับชุดโครงการวิจัย

ลักษณะโครงการวิจัย	ลักษณะชุดโครงการวิจัย
มักเป็นโครงการวิจัยขนาดเล็ก	เป็นโครงการวิจัยขนาดใหญ่
มีความเชื่อมโยงกับโครงการวิจัยอื่นน้อย	มีความเชื่อมโยงกับโครงการวิจัยอื่นๆ
ส่วนมากนำไปใช้ประโยชน์ในทางวิชาการ	ส่วนมากนำไปใช้ประโยชน์ในทางพาณิชย์หรือแก้ปัญหาได้
ทำการวิจัยสาขาเดียว	ทำการวิจัยหลายสาขา
ไม่ครบวงจรของการวิจัย	ทำการวิจัยครบวงจร
ขาดเป้าหมายที่ชัดเจนในการนำไปใช้ประโยชน์	มีเป้าหมายที่ชัดเจนในการนำไปใช้ประโยชน์
มีความเป็นอิสระในการทำวิจัย	ต้องทำวิจัยในลักษณะประสานงาน
มีการบริหารแบบง่าย ๆ	ต้องการความสามารถในการบริหารงานวิจัยมาก
การร่วมมือประสานงานน้อย	ต้องการความร่วมมือประสานงานสูง
ใช้บววิจัยน้อย คนน้อย	ใช้บววิจัยจำนวนมาก คนมาก
การคิดเรื่องที่จะทำการวิจัยไม่ยุ่งยาก ชับซ้อน ใช้เวลาน้อย	การคิดเรื่องที่จะทำการวิจัยยุ่งยากซับซ้อน
หัวหน้าโครงการเป็นนักวิจัยรุ่นใหม่ กลางและอาวุโส	หัวหน้าโครงการเป็นนักวิจัยระดับกลางและอาวุโส

สิ่งสำคัญในการทำชุดโครงการคือ การรวมพลังคณาจารย์ในการกำหนดปัญหาการวิจัย ซึ่งเป็นเรื่องค่อนข้างยากเพราะเป็นจุดเริ่มแต่เป็นจุดที่มีความยากยิ่ง โดยอาจพิจารณาหัวข้อชุดโครงการวิจัยจาก

- 1) ประชุมระดมสมอง
- 2) ปัญหาที่สำคัญของพื้นที่/ประเทศ
- 3) เป้าหมาย/วิสัยทัศน์ของหน่วยงาน
- 4) นโยบายของรัฐบาล
- 5) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- 6) นโยบายและแนวทางการวิจัยของประเทศ
- 7) นโยบายและแนวทางพัฒนาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- 8) นโยบายของแหล่งทุน
- 9) มติคณะรัฐมนตรี
- 10) สภาพแวดล้อมอื่นๆ ที่เป็นปัญหาของพื้นที่/ประเทศ ฯลฯ

การที่จะเริ่มการทำชุดโครงการวิจัยต้องมีการรวมกลุ่มกันของคณาจารย์ที่ต้องการทำวิจัยในเรื่องที่สนใจคล้ายๆ กัน โดยอาจมีการจัดประชุม ซึ่งมีขั้นตอนการประชุมเพื่อจัดทำชุดโครงการวิจัย ดังนี้

1. พิจารณาประเด็นหลัก
2. กำหนดประเด็นรองที่นำไปสู่วัตถุประสงค์ประสงครวมของประเด็นหลัก
3. ตัดประเด็นรองที่ไม่สัมพันธ์เชื่อมโยงกับประเด็นหลักออก
4. กำหนดประเด็นในประเด็นหลักและประเด็นรอง
  - 4.1 ชื่อแผนงานวิจัยหรือชุดโครงการ
  - 4.2 ชื่อโครงการวิจัยภายใต้กรอบแผนงานวิจัย
  - 4.3 ความสำคัญและที่มาของปัญหาหลักของแผนงานวิจัย
  - 4.4 วัตถุประสงค์และเป้าหมายหลักของแผนงานวิจัย
  - 4.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากแผนงานวิจัย
  - 4.6 กรอบแนวคิดเชื่อมโยงระหว่างโครงการวิจัยต่าง ๆ ที่จะนำไปสู่แผนงานวิจัย
  - 4.7 ขอบเขตของแผนงานวิจัย
  - 4.8 งบประมาณค่าใช้จ่ายของแผนงานวิจัยทั้งหมด
5. มอบหมายผู้รับผิดชอบเป็นหัวหน้าแผนงานวิจัยและเป็นหัวหน้าโครงการวิจัยในแต่ละโครงการ
6. มอบหมายให้หัวหน้าแผนงานวิจัยและหัวหน้าโครงการวิจัยไปจัดทำรายละเอียดตามแบบฟอร์มการเขียนข้อเสนอการวิจัย

7. ปรับปรุงรายละเอียดต่างๆให้ถูกต้องเหมาะสม และรวมเป็นเรื่องเดียวกัน

8. นำเสนอเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณต่อไป

เนื่องจากมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทามีการทำวิจัยชุดโครงการเพื่อการบริการสังคม โดยอาจมีการรวมกลุ่มคณาจารย์ในการทำวิจัยภายในคณะเดียวกัน หรือคณาจารย์ในต่างคณะกันหากมีประเด็นการศึกษาที่เป็นสหสาขาวิชา ต้องมีการลงไปหาข้อมูลในชุมชนที่ต้องการจะศึกษาที่ไม่ใช่อยู่ในเฉพาะมหาวิทยาลัย ชุดโครงการที่มหาวิทยาลัยทำ เช่น เรื่องการสร้างชุมชนทะเลสาบ เครื่องปั้นดินเผา เป็นต้น ต้องมีการลงพื้นที่เพื่อให้ได้ข้อมูลจริงและสามารถนำผลจากการวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้จริง

โดยสรุป การทำชุดโครงการเป็นเรื่องที่ทำได้ยากแต่ทำทายเพราะต้องมีการรวมกลุ่มคณาจารย์มาทำร่วมกันเหมือนน้อยหน่าที่มีแกนกลางเหมือนเป็นแผนงานหลัก และมีเมล็ดน้อยหน่าที่อยู่โดยรอบเป็นโครงการวิจัยย่อยซึ่งต้องไปเสริมในทิศทางเดียวกัน ต้องอาศัยการร่วมแรงร่วมใจกัน ผลงานวิจัยที่ได้จะทำให้เกิดประสบการณ์ในการวิจัย ซึ่งสามารถนำไปนำเสนอหรือเผยแพร่ต่อสาธารณชนหรือพื้นที่ที่เป็นปัญหา หรืออาจใช้เป็นการถอดบทเรียนเพื่อไปใช้ในพื้นที่อื่นที่มีบริบทคล้ายคลึงกันได้

เอกสารอ้างอิง

กุหลาบ รัตนสังขธรรม. เทคนิคการเขียนข้อเสนอการวิจัยแบบชุดโครงการ. มหาวิทยาลัยบูรพา สืบค้นจาก

www.researchwisdom.com www.traffic-acnet.com วันที่ 28 มีนาคม 2559

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย. ชุดโครงการงานวิจัย. สืบค้นจาก www.trf.or.th/index.php?option=com...view... วันที่ 28 มีนาคม 2559

ผู้บันทึกความรู้ :

รองศาสตราจารย์ ดร. ศรีศักดิ์ สุนทรไชย

สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช